

De oogslijmvliezen van het lam zijn opvallend wit. Dat is kenmerkend voor de wormbesmetting *Haemonchus*.

Broeierige zomeravonden

Een onbekende belt op een avond. Een paniekerige stem zegt: “Ze gaan bij mij allemaal dood.” Na een paar kalmerende woorden blijkt het de vakantieoppas van een Zwartblesfokker te zijn. De schapen hebben onverwacht een forse worminfectie. De wormen hadden zich explosief vermeerderd door het broeierige weer.

TEKST: DRS. FRANK GLORIE (WWW.SCHAPENDOKTER.NL), ILLUSTRATIE: ELS VAN DEN BERG

Wim heeft een koppel Zwartblessen. Grote dieren die vaak vooraan lopen op keuringen. Vorig jaar had ik Wim veertien dagen voor zijn vakantie gesproken. Hij wilde alles goed voor elkaar hebben voordat hij vertrok. Als het oog van de meester van de schapen zou zijn verwijderd, moesten de omstandigheden voor de vervanger optimaal zijn. De lammeren waren in juni met het spenen al ontwormd; toch bracht hij mij mest om na te kijken op wormen. Bij telling van de eitjes bleken er honderd van het *Strongylus* type per gram aanwezig te zijn. Op zich geen hoeveelheid om zorgen over te maken: de grens om tot behandeling over te gaan ligt bij 500 eitjes. In het kader van het bewust ontwormen besloten we nog niet te behandelen.

Een paar weken later belt de verontruste vakantieoppas van Wim. Onderweg ernaartoe gaan een paar mogelijkheden door mijn hoofd waarbij plotselinge sterfte kan optreden zonder dat er vooraf wat te zien is: ‘het bloed’, zomerlongontsteking, vergiftiging door tuinafval... Onder een dreigende onweersbui lopen we naar de wei met gespeende lammeren. Vlak achter het hek liggen drie dode lammeren. In het koppel staan enkele slome dieren met hangende oren. De lammeren zien er verder goed uit; de ruggen zitten er nog op.

Ik bekijk eerst de dode lammeren. Er komt geen bloed uit neus of anus. Wat meteen opvalt, is de bleekheid van de ogen en de neus. Nu blaken dode dieren zelden van een gezonde

kleur, maar toch. We pakken enkele nog levende lammeren om de ogen te bekijken. Zij hebben ook papierwitte slijmvliezen. De diagnose is wat mij betreft gesteld: rode lebmaagworm. We nemen wat mest af bij de slome lammeren. Het valt op dat de keutels hard en droog zijn. Onder de microscoop tel ik nu 4000 wormeitjes per gram. De wormen hebben zeer snel toegeslagen. Drie weken eerder was amper sprake van een besmetting en nu zijn er dode lammeren. De doodsoorzaak is de bloedzuigende lebmaagworm *Haemonchus*. Een worm iets dikker dan een haar die met duizenden in de lebmaag kan vertoeven. Gezamenlijk drinken ze tot wel 300 milliliter bloed per dag. Dat betekent dat lammeren heel snel bloedeloos kunnen raken.

De rode lebmaagworm is van oorsprong een tropische worm die zich in warm drukkend weer optimaal en vooral snel ontwikkelt. Elk jaar worden we in juli en augustus verrast na een periode van warm broeierig weer met plotselinge sterfte door de rode lebmaagworm.

Na de ontworming met Cydectin knappen de lammeren van Wim snel op. De slappe lammeren kregen daarnaast een injectie met vitamine B12 en ijzer voor de bloedaanmaak. Dit jaar was Wim een van de eersten die zich inschreef voor de wormencursus van het productschap. Perfectionist als hij is, wil hij nu mestonderzoek doen tot op de dag voordat hij op vakantie gaat. <<